

Szerkesztőség

Arad, Acsof-palota.

Kiadóhivatal

Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Ürgönycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
15L.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETÉS

HELYDEN ÉS VIDÉKEN.

Egész évre 480 Lel.

Fél évre 240 Lel.

Negyed évre 120 Lel.

Havonta 40 Lel.

Hirdetések díjazás szerint

Megjelenik naponta reggel.

Egyes szám ára 2 Lel, vasárnap

Lel. Bencsreutiben 50 banival

több.

Mintha visszatért volna

az aradi színház színpadára a régi békeidők szelleme, úgy tett, mintha két estét keresztül régmúlt meleg színházi esték emléke elevenedett volna meg. Hosszu idők óta először két estén át tett nézőtér figyelme irányult a színpadra, díszes előkelő közönség a páholyokban, földszinten és emeleten. Ugy éreztük, mintha ez a két felt színház valahogy kiemelkednék a mindennapi események tömegéből. Az ezer sebből vérző aradi színház megizmósodott, meggyógyult és a közönség azt kapta, amit várt: tökéletes, jó művészi előadást. Nem is volt fontos, hogy mit játszottak a színházban, hisz végeredményben is a közönség szórakozni akar, a mai rohanó életben ugyszólván még percekét sem tud kiszakítani idejéből, hogy magasabb klasszikus művészetek moráljából tanuljon. Ehhez nyugalmasabb, békésebb idők kellenének. De az a rövid idő, amit a szófakozásra szán, tényleg szórakoztató is legyen. Emelte az aradi előadás fényét a vendégszereplő temesvári művész, aki stílust és hangulatot vitt a színre és szavaiból mintegy demonstrációt véltünk kiolvasni: jó előadás kell a publikumnak és akkor a támogatás nem marad el.

Téves azt hinni, hogy a közönség nem jár színházba. A közönség igen szívesen tölti idejét a művészet házában, de a mai súlyos pénzvisszonyok mellett, ha már megváltja áldozatok árán a drága ülőhelyet, akkor legalább szépet is akar élvezni. A színház nem tekintheti a közönséget jótékonyági intézménynak és produktivitásra képes színészek nem is fogadhatnak el alacsonyán. Nyújtsanak ellenértékképpen komolyat és művészt, lásson a színházjáró precízen és gondosan összetanult előadást, akkor azzal a tudattal távozik a színházból, hogy a pénzért cserébe jót kapott és a színészeknek sem lesz okuk a jövőben, hogy panaszaikkal a közönséghez forduljanak. Ezek megdönthetetlen igazságok és végre be is kell ezeket látnia a színház gárdájának. Hisz igen gyakran előfordult, hogy a színészek olyan előadásokat rö-

töndöztek, mintha fumigáltak volna a közönséget, mintha félre nem érthető módon azt akarták volna tudtatládni, hogy a közönség érezze magát boldognak, mert ők játszhatnak neki.

Az ilyen rendszernek és az ilyen elvnek örökre el kell tűnnie a nagymúltú aradi színházból. Csak vállvetett komoly és lelki-

Lupu dr. nagy beszéde a Kamarában.

(Támadja a kormányt. — A földosztás revízióját követeli.)

Bucurestből jelentik: A Kamara tegnapi ülését Orleanu nyitotta meg. Bratianu Jonel miniszterelnökön és Constantinescu földművelésügyi miniszteren kívül a kormány valamennyi tagja megjelent a parlamentben. A közönség zsufolásig megtöltötte a karzatokat. Az érdeklődés oly nagy volt a mai ülés iránt, hogy a parlament udvarát is megtöltötte a várakozók tömege. Napirend előtt Pan Halpa kérte az elnököt, hogy a nagy érdeklődésre való tekintettel adjanak ki még belépő jegyeket, mivel hely még bőven áll rendelkezésre. Az ülés egyedüli szónoka Lupu dr. volt, aki pártihívet lelkes óvációjában tartotta meg beszédét.

Mindenekelőtt kijelentette, hogy a parasztpárt részt vesz a parlamenti vitákban, de megtartja eddigi

meretes munka eredményezhetet Kert. Jó darabot, jó előadást, fegyelmet és művészi öntudatot követel a közönség és ha ezeket a követeléseket a színház teljesíteni tudja és teljesíteni is kell, akkor nem marad el a támogatás sem.

Nem a közönség van a színházért, hanem a színház a közönségért!

gi álláspontját, ezzel a kormányval és ezzel a parlamenttel szemben. A kormányt hatalombitorlónak, a parlamentet pedig törvénytelennek tekinti a parasztpárt. Sze mére veti a liberális pártnak, hogy ez előtt két évvel kivonult a parlamentből és uccai tintetésekkel harcolt a kormány ellen. Most ugyan ezt megtiltja az ellenzéki pártoknak.

Az új alkotmányt nem lett volna szabad megcsinálni a csatolt területek támogatása nélkül, amiért ez az alkotmány nem is lesz hosszú életű. A parasztpárt tünepélyesen kijelenti, hogy nem ismeri el az új alkotmányt és nem fog addig nyugodni, amíg hatályon kívül nem helyezik. Részlete sen foglalkozik ezután az alkotmánynak a dinasztiaról szóló pontjaival. Kijelenti, hogy a parasztp

párt az alkotmányos monarchia államformát összegegyeztetetők tartja a legszelesebb körű demokráciával. Hódolatát fejezte ki a trón iránt és őszintén örvend Dusan herceg születésének. Osztózik a királyi ház nyugtalanságában a görög eseményeket illetően. Ugyancsak hódolatát kifejezve emlékezteti az uralkodót arra, hogy amikor 1866-ban a dinasztia trónra emelték, azt a célt akarták elérni, hogy megakadályozzák a belföldi dinasztia közötti rivalitás okozta bajokat. Kérdezi: vajon megfelel-e az 1866. évi határozat szellemének a Bratianu dinasztia uralkodása. Foglalkozik a trónherzédnek a szomszéd országokkal való viszonyra vonatkozó részével. Támadja a külügyminisztert, aki megígérte, hogy tájékoztatni fogja az országot a mai eléggé súlyos külpolitikai helyzetéről. De a külügyminiszter mindezekig hallgatott. Megállapította, hogy Jugoszlávia szláv politikát folytat. Lengyelország és Csehszlovákia politikáját saját érdekeik irányítják. A nagyantanttal való viszony is veszélyeztetve van a francia-angol rivalitás következtében, amely a román petrolemént folyik. Kijelenti, hogy Romániának rossz híre van a külföldön, amelynek oka az, hogy nem fizetjük ki az adósságainkat. Vádolja a kormányt, hogy csak azért mondott le a külföldi adósságok törlesztéséről, hogy eleget tegyen Luca Nicules-

Almok, sejtések és más csodák.

(Csodálatos történetek az almokról, a távozásokról és a beteljesedett átokról.)

(Berlin.) Az éhező és nyugtalan Németországban új pszichikus epidémia ütötte fel fejét. A háború sokéves nélkülözéseitől és az azt követő idők zűrzavarától agyonsanyargatott emberek a való élet megdöbbentően realiztikus káoszából a miszticizmus varázskamrába menekülnek. A miszticizmus idegeket zsongító láza napról-napra nagyobb tömegeket hódít magának Berlinben, gombamódra szaporodnak a spritiszta, teozófiai és más okkult kérdésekkel foglalkozó lapok és egyre-másra jelennek meg a könyvek, amelyek következetes német logikával bizonyítgatják a logikátlan-ságnak — a csodák törvényeit.

— Vannak dolgok az ég és föld között. — ez a mottója ezeknek a kiadvásoknak — amelyről a mi iskolabölcsességünk megdö-

zött agyunk nem is álmodhat.

Ennek az érzékföltöttnék a létezését bizonyítják ezek a misztikus elméletek. Egész sereg történetet mondhatnak el, amelyeket adatokkal bizonyítanak. Néhány megdöbbentően frappáns történet, amelyek ma már Berlin misztikus körében szinte dogmák, mondanak el itt:

Az első csodálatos történet I. Fichte, a híres filozófus egyetlen fia hagyta hátra. Fichte hátrahagyott írásából kiderül, hogy Ferdinánd Berhardt, a berlini Friedrich Wilhelm-gimnázium egykori igazgatója, ötven éves korában különös álmot látott. Álmában egy fa alatt feküdt, amelynek sárga levelei sorra leperegtek az ágról. Az utolsó levélre fekete betűkkel ez volt ráírva: Ferdinánd Berhardt meghalt 1820 július 2-án. Berhardt elmesélte Fichtének álmát, de nem sokat törődtek vele és hamarosan el is felejtették a különös álmot.

Július 3-án Fichte meg akarta látogatni Berhardt, de a család

azzal fogadta, hogy július 2-án váratlanul meghalt.

A távozásnak és a megsejtesnek másik bizonyítéka Ernst Moritz Arndtnak, a híres német forradalmi költőnek esete. Arndt 87-ik születésnapján, 1856 telén meglátogatta egyik barátja. A látogató munkáiközben találta a költőt és igen csodálkozott, hogy a magaskorú aggastyán még mindig nem mondott le a munkájáról. Arndt nevetve fogadta látogatójának csodálkozó szavát és így válaszolt:

— Néhány évet vesz még igénybe a munkám, de többet már nem is dolgozom.

Majd amikor látta vendégének álmékkodását, így folytatta:

— Látom, csodálkozik azon, hogy az én koromban még évekig tartó munkára készülsz. Husz egynéhány évvel ezelőtt álmomban a kertemben jártam, amelynek földjét egy hórihorgas, bozon tosejű ember aranykével számította. Az éke nyomán egyszerre sikerült emelkedni ki a földből, raj-

cu kívánságának, aki ötszáz millió lejjel tartozik a Banca Romanacának és akinek a bukása magával rántotta volna a bankot is. Foglalkozik ezután a *kincstári bönök konszolidációjának ügyével*. Felvilágosításokat követelt a *Madgearu által nyilvánosságra hozott nyolcvan milliós közvetítési díj ügyéről*.

Bratianu Vintila: Madgearu előbb igazolja be állítását és én majd beszélni fogok erről a kellő időben.

Madgearu fel akar szólni, de a többség nem engedi szóhoz jutni.

Lupu ezután az orosz-török viszony ismertetésére tért át és azt bírálta. Konstatálta, hogy Oroszországban megszűnőben van a bolsevizmus és helyette egy hatalmas parasztszövetség van kialakulóban, amely Romániára nézve sokkal veszélyesebb, mint a bolsevizmus. Ezután a belpolitikai helyzetet ismertette és rámutatott arra, a veszélyre, amelyet a hádseregnek a belpolitikában való bevonása magába rejt.

Az *orvoshiányról* kapcsolatban a falvak katasztrófáiban rosz közegészségügyéről beszélt. Majd szóvá tette a *zsidó diákok üldözésének ügyét*. A földosztás körüli visszaéléseket ismertette, felolvas ta több liberális képviselő nevét, akik a visszaéléseknél közvetítőként szerepeltek. Rámutatott arra, hogy *Mikes gróf birtokát Vaitoianu és Constantinescu* intervenciójára mentesítették a kisajátítás alól.

Vaitoianu beismerte, hogy tény leg meglátogatta Mikes gróft, azonban látogatása nem állott összefüggésben a püspök birtokának kisajátítása ügyével.

A parasztpárti nevében kijelentette Lupu dr., hogy a parasztpárt hatalomra jutása esetén, az összes kisajátítási ügyeket revizió alá fogja venni.

A politikai pártok helyzetét is-

mertette ezután. Kijelentette, hogy egyedül a parasztpárt az, amely a *tiszta választások híve*. Beszélt a *Stere* ügyéről, és elmondotta, hogy Stere a külügyminiszter kívánságára fejtett ki háborúellenes agitációt Erdélyben.

Duca külügyminiszter ezután felszólt és kijelentette, hogy

A magyar belügyminiszter a kalandorok ellen.

(„Fegyveres erőnek kell lesújtani rájuk.”)

Budapestről táviratozzák: A nemzetgyűlés mai ülésén Ulain Ferenc dr. mentelmi ügyének tárgyalását folytatták. Szilágyi Lajos is felszólt a vita során és hangzott, hogy bűncselekmény forog ugyan fenn és nem lehet mentelmi jog sérelmét megállapítani, azonban Ulain letartóztatása és fogvatartás kérdésében Eckhardt álláspontját teszi a magáévá. Tudja, hogy a liberális sajtó, ha ezt a magatartást tanúsítja, akkor azt fogja hirdetni, hogy ő a fajvédőkhez csatlakozott, de az igazságot még akkor sem hallgatja el, ha Ulainéktól nagy ellenfelek is választják el. Akasztófát ajánlana azoknak, akik pogromot hirdetnek, de nem teszi, mert még utálatosabbaknak tartja azokat a keresztényeket, akik önszereket érdekeikért a zsidók védőjeül tolják fel magukat. Erre közbeküldések hangzottak el:

— Kik azok? Ne gyanúsítson!

Szilágyi kijelenti, hogy nem tudja megérteni a liberális sajtó magatartását, amely a szélső ellenzékől hirtelen a legodaadóbb kormánytámogató lett. Szerinte, mert a kormánytól néhány antiszemita kivált, azért még nem történt az egységspártban rendszerváltozás. Az Ulain elleni nyomozás részleteit vizsgálva a konszolidáció érdekében Rakovszky Iván belügyminiszter tá-

Lupu dr. *kijelentése megfelel a valóságnak.*

Lupu ezután beszédét a következő szavakkal fejezte be:

— A parasztpárt reméli, hogy meg fogja menteni Romániát a politikai rothadástól.

Lupu beszédének befejeztével az ülés véget ért.

Vozását követelte. (Gyűlési ülések a Kormánypárton!) Szerinte a kormány párt működése a tömegeket folyvást balra tereli és a szociálisták malmára hajtja a vizet.

Az interpellációra Rakovszky belügyminiszter válaszolt, aki kijelentette, hogy a kérdés három részre osztható. Arról van szó először, hogy az Ulain ügyben komoly bűncselekményről van-e szó? Egyrészt elismeri, hogy az eféle bűncselekményeket részben naiv emberek, részben kalandorok és gonosztevők követik el. Könnyű azt mondani, hogyha bombát helyeznek el, az ugysem robban fel. A Szózat legutóbbi cikkében, amelyben a merénylet kinyomozásával foglalkozott, a rendőrséget egyenesen nevelésessé akarta tenni, megjósolta, hogy Márfi hamarosan szabadon fogják bocsátani. Az egyik korcsnában arról tárgyalnak, hogy bombákat fognak elhelyezni, a másikban pedig megbeszélnek, hogy milyen sereget toborozzanak arra az esetre, ha átveszik a hatalmat. Józán emberek be kell, hogy lássák, hogy ezek a dolgok együttesen igen veszedelemesek. Miért volt szükség a különleges bajor kiképzésű csapatokra és a hazai erőkre, állambiztonsági megbízottak riadójára, ha békés eszközökkel akarták a kormányváltást.

Kijelölték már, hogy ki lesz az új miniszterelnök és az új hádseregparancsnok és arról volt szó, hogy aránylag kis létszámú kevés csapatokkal szólítják fel a jelenlegi kormányt a rezsimváltásra és a kormányhatalom átadására a nem éppen legudvariasabb formák között. (Nagy zaj a ház minden oldalán.) Amikor a puccs előkészítő munkálatait elvégezték is tettek, világos, hogy nem riadtak volna vissza vérontástól és pusztítástól sem.

— Nem mondom, hogy polgárháború származott volna ebből, — jelentette ki a miniszter. — mert hála az istennek a rendőrség és az ország karhatalma elegendő arra, hogy az ilyen kétségbeesett vállalkozásokat megadályozza. De nem tarthatom az ország érdekében valónak, sőt egyenesen veszedelemnek és bűnnek tartom, hogy olyan lehetőségek álljanak elő, ahol a rendőrségnek, szóval a fegyveres erőnek kell lesújtani az ilyen kalandorok készülődéseire.

Hosszantartó zajos helyeslés fogadta ezt minden oldalról, a fajvidék kivételével.

A kormányt azért támadják a miniszter szerint, mert Döhmel sokak szerint nekik agent provokátorja lett volna. Ez ellen tiltakozik, mert Döhmel minden kijelentése igaz. A szerződést pedig az utolsó betűig Ulainék szövegezték. Eckhardt vádaival foglalkozva kijelentette, hogy Eckhardt nem a vadőrök, hanem a sajtóhírekkel

foglalkozik. Eckhardt Gömböst igyekezett védeni, akiről pedig mindenkinek az a meggyőződése, hogy semmi köze sincsen a puccs hoz. A puccs idején megállapítást nyert, hogy hetven bajor állampolgár tartózkodott Magyarországon. A magyar kormány sohasem tételezte fel a bajor nacionalistákról, hogy még Magyarországra is küldenek terroristákat, ezt csak azok az urak tételezték fel rólu, akik Ulain-féle szerződéseket kötöttek. Ami Eckhardt kijelentését illeti, megállapíthatja, hogy minden tisztességes ember meghajthatja fejét a rendőrség előtt és ha a rendőrség nem feszíti meg minden erejét, könnyen megtörtént volna, hogy énekek idején tisztességes emberekre rátorított volna kalandorok az ajtó. A kormány kötelessége, hogy itt befelé és kifelé a teljes rendet biztosítsa. A földalatti szervezkedéseket a legnagyobb energiával kell üldözni. Amikor a miniszter Márfi nevét említette, Horváth Zoltán felállva kiáltotta, hogy megválasztásakor Márfi és Adorján embereket küldöttek ki ellene. Friedrich ugyanezt kiabálta a padot csapkodva, majd a szociálisták felől hangzott az: „Ugy van, ugyan!” Erre óriási lármát következett és az elnök az ülést felfüggesztette.

Körbe-körbe egy előadás körül.

(Sárvay Rózi temesvári szubrett színházi botránya.)

(Saját tudósítónktól.) A temesvári színház befutása már napok óta suttogtak bizonyos ellentétekről, amelyek az igazgatóság és Sárvay Rózi, a társulat szubrettje körüli felmerültek. Ezek az ellentétek, amelyeket a néhány sikertől elkápráztatott szubrett támasztott, arra vezettek, hogy Sárvay szerződésének felbontását kérték, amibe Fekete készséggel beleegyezett, minthogy a szubrett könnyen pótolható és így szerda este már meg is hirdette Sárvay bucsufelkeltését a *Toto*-ban. Sárvay azonban az utolsó pillanatig remélte, hogy Fekete mégis visszatartja és csalódásában *betegget jelentett, lemondotta az előadást*, de cára, hogy a színházi orvos dr. Kovács kijelentette, hogy a művésznőnek *semmi különösebb baja és hogy felléphet*.

Telt ház várta az előadást, és már 9 órára járt az idő, de még mindig nem kezdtek meg. Közben színészek, újságírók és színházlátogatók valóságos bucsufárast indítottak Sárvay szobájába, de az hajthatatlan maradt, amiben nagy része volt *Nemes Hugó* bankigazgatónak, aki ott forgolódott a művésznő betegágya körül és aki dr. Lampel Armand orvos is elhivatva a szubretthez, hogy vele igazolassa a művésznő betegségét aki előző éjjel reggelig miatott és autózott.

A közönség felháborodva értesült Sárvay Rózi botrányos magatartásától, már-már vissza kellett fizetni a jegyek árát, amikor *Somogyi Rózi* vállalkozott, hogy próba nélkül eljátsza a címszerepet. A merész kísérlet nagyszerűen sikerült. A közönség percekig ünnepelte a temperamentumos művésznőt, minden ének és táncszámát többszörösen megismételtette. *Forró nagy sikere volt, a*

ta a nevem, a láta:

Elő 91 évet

Arnódt tudvalevőleg 1860 január 29-én, Kilenyenyegy, éves korában halt meg.

A harmadik csodálatos történetről W. Seligman hamburgi szemorvos emlékszik meg „A szem varázsereje” című munkájában.

A második császárság korában a párisi közönség egyik legkedveltebb kedvence Massol operaénekes volt. Massol különködő, zárkózott ember volt, fekete szeméből valami különös tűz áradt ki. Irigyei azt mondták róla, hogy gonosz a tekintete. Abban az időben a legnépszerűbb opera Hallevy VI. Károly-a volt, amelynek legnépszerűbb része egy átok-ária. Amikor Massol először énekelte ezt az áriát, a szerep utasításainak megfelelően ég felé emelte a szemét, hogy az égi hatalmaktól könyörögje ki ellenségeire szórt átkainak beteljesedését. Amikor a művész befejezte áriáját, a tetszés tomboló fapsvirásban tört ki, de a tetszés zaját hirtelen az irtózat rőmülete váltotta fel. A zsinórpadlásról az

egyik gépész, akit Massol szeméinek sugara ért, holtan zuhant le a színpadra.

A szerencsétlenség miatt hosszabb időre levették az operát a műsorról. Évek után, amikor újra játszani kezdtek, Massol, akiben még élénken élt a szomorú emlék, az ária éneklésekor szemét nem a zsinórpadlásra, hanem a zenekarra irányította. Alig hangzottak el az ária utolsó ütemei, Habeneck karmester élettelenül bukott le a karmesteri székről.

Hosszu idő után harmadszor is színre került az opera. A színház erre az alkalomra zsufolásig telt meg és feszült figyelemmel várták az átok-áriát. Massol szemét az egyetlen üres páholyra irányította és belefogott az áriába. Éneke közben a páholy tulajdonosa, egy dúsgazdag párisi kereskedő, hirtelen benyitott a páholyába, de mielőtt még leülhetett volna, ájultan zuhant végig a padlón. Az előadást azonnal felfüggesztették, az ájult kereskedőt lakására vitték, gondos ápolás alá vették, de a szerencsétlen kereskedő harmadnapra, anélkül, hogy visszanyerte volna eszméletét, meghalt.

mely teljesen elfelejtette, hogy tu-
lajdonképpen Sárvay Rózsának
kellett volna búcsúzni.

Halálos uccai párba apa és fia között.

(Életveszélyes a leszart apa állapota.)

Zomborból jelentik: Csütörtökön véres küzdelemnek voltak szemtanúi a zombori Kroyl Gyorgye-ucca sétáló. Délután két óra tájban Szigyánszky Milán 23 éves bankszolgá ittas állapotban botorkált hazafelé a Kroyl Gyorgye uccán. Itt összetalálkozott mostohaapjával Utvics György 52 éves napszámossal, aki kórhómból kezdte az ittas fiút. Szóváltás támadt közöttük, majd Szigyánszky Rózsán rán tört elő és mostohaapját összeszurkálta. Négy szurást ejtett rajta, mire a lármára figyelmessé lett dr. Telcs Imre ügyvédjelölt, a dühöngő legényhez ugrott és a kést kicsavarta kezéből. Időközben megérkezett a rendőrség is, amely letartóztatta Szigyánszkyt. — Az eszméletlenül heverő Utvicsot be szállították a kórházba. Állapota életveszélyes.

Az angol választások.

(A kormány az újságrösztt ellen.)

Londonból jelentik: Vasárnap járt le a jelöltek bejelentésének határideje. A parlamenti választások december 6-án fognak lefolyni. *Baldwin* miniszterelnököt *Bewley* választókerületben máris megválasztottnak jelentették ki, mivel ellenjelöltet nem állítottak. *Lloyd George* carnarwoni választókerületében a Konzervatívok és a munkáspárt is állítanak ellenjelöltet.

Nagyon kellemetlen a kormány részére *Beaverbrooke* és lord *Rothermere*, az angol sajtókirályok magatartása, akik éles sajtókampányt indítottak a védvamos politika ellen. Az *Observer* értesítése szerint a kormány a jövő parlamentben egy bizottság megalakítását fogja javasolni, melynek az lesz a feladata, hogy megállapítsa az újságröszttök keletkezési módját és befolyását a politikai pártokra. A két újságröszttnek nyilvánvalóan az a célja, hogy a mostani választások alkalmával egy párt nyerjen abszolút többséget és így megint koalíciós kormány alakuljon, amelynek koalíciós részéről lord *Birkenhead*, liberális részről *Lloyd George* lenne a feje. Ennek a koalíciónak a főfeladata egy nagy szociálistaelenes politikának a keresztülvitele volna a munkáspárt letörése céljából. *Beaverbrooke* és *Rothermere* az Angliában mostan alakuló fascista szervezetek legmelegebb támogatói.

Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség arról értesül, hogy a konzervatív párt a hatszázötvenöt mandátumra ötszázhatvan jelöltet

állít, ami rekordszámot jelent. A liberális párt jelöltjeinek száma negyszázhetven. *Lloyd George* holnap kezdi meg angliai körutját. Carnarwoni tartózkodása után amely választókerületének közép-pontja, Dél-Walesben fog több beszédet mondani. A volt miniszterelnök minden alkalmat megragad

Hat bandita és egy rendőr tűzharc.

(Revolvercsata az aradi gázgyárnál. — Egy rendőr hősiességével legyőzte a betörőket. — Sikertelenül megpróbált az egyik támadót.)

(Saját tudósítónktól.) Tegnap a késő délutáni órákban lövöldözés zajra verte fel az aradi gázgyár előtt a Marospartot. Hat revolveres rabló megtámadott egy rendőrt aki csaknem áldozata lett a veszedelmes embereknek. Az izgalmas revolveres támadásról a következőket jelent a *Közlöny* munkatársa:

Rusan Lőrinc rendőr tegnap délután félhat órakor a Marosparton teljesített szolgálatot. Ellenőrző körútja alatt gyanus neszt hallott a gázgyár felől. Óvatosan odasietett és látta, hogy a gépterem ajtaja előtt emberek állnak és beakarnak hatolni a terembe. Igazolásra szólította őket, azonban a gyanus emberek feléje fordultak és az egyik közülük a rendőr felé közeledett.

Amikor két méter távolságra volt tőle előrántotta revolverét és rálőtt a rendőrré.

A golyó szerencsére nem ért. A rendőr megfordult és felfaladt a Maros töltésére, de a támadók utána rohantak, nagy körben körülfogták és revolverlövésekkel akarták ártalmatlanná tenni. A rendőr szintén revolverével akarta távol tartani a támadókat, akik hatan voltak és állandóan közeledtek a kétségbeesetten védekező ember felé. A rendőr közben sipjellel próbálta tudtul adni társainak a veszedelmes helyzetét. A sipjelre azonban nem érkezett válasz.

Már negyedik órája tartott a borzalmas tűzharc. A revolvergolyók a hősiessé küzdő rendőr mellett süvítettek és az

egyik golyó keresztülhúrt a balkarján a kabátját.

Szorongatott helyzetében állandó sipjelzéssel próbálta felhívni társai figyelmét, amelyre végre az Óvár-tér felől megérkezett a válasz. A megérkezett sipjelre a támadók láthatólag idegesek lettek de nem akartak távozni. *Kedezékek mögé bujva tovább lövöldöztek*, nyilvánvalóan azzal a szándékkal, hogy a rendőrt, aki tanuja volt betörési kísérletüknek, meggyilkolják.

Ebben a pillanatban ismét men tősipjel érkezett, amely más irányból és közelebből hallatszott. A támadók erre megfordultak és tünt kezdtek a töltésen. A rendőr utánuk löött.

Az egyik menekülő karjait felkapva végig terült a földön. A rendőr azt hitte, hogy eltalálta a golyó, odasietett. A földön elterült ember azonban felugrott és rávetette magát a rendőrré.

Borzalmas élet harca kezdődött a két ember között.

arra, hogy ha másképpen nem, de legalább a vonatkocsi ablakából mindenütt mondjon beszédet. Ma *Lloyd George* a következőképpen nyilatkozott: Mindent meg akarok tenni fizikai erőm legvégső határáig, csak hogy az újra egyesült liberálisok javát szolgálhassam.

Az ottmaradt támadó jobb kezében revolvert tartott, amelynek csövét a rendőr felé akarta irányítani, hogy agyonlője. A hatalmas széles vállú férfi már már legyűrte a kétségbeesetten védekező rendőrt, aki teljes erejével átkarolta nehogy kiszabadítsa kezét, amelyben a revolvert tartotta.

Nehéz, végtelennek látszó percek múlva

megérkezett a segítség.

Ketten is nehezen tudták bilincselni be verni a vakmerő támadót akit beszállítottak a rendőrségre. Ott kiderült, hogy *Maneu* Teodornak hívják. Veszedelmes gonosztevő, aki valamikor mint napszámos dolgozott a gázgyárban. Elmondta, hogy a gépteremben levő elektromotort akarták elvinni. — Hogy milyen célra azt nem akarja megmondani. Társainak a nevét szintén nem árulja el. A rendőrség valószínűleg tartja, hogy ugyanez a banda fosztotta ki az elmúlt héten a szivattyúházat, a mikor szintén heves revolverharcot folytattak a rendőrök a banditákkal. Széleskörű nyomozás indult meg a banda többi tagjainak kézrekerítésére.

Radicsot kiutasítják Angliából.

(A horvát népvész nem folytathat propagandát a Jugoszláv kormány ellen.)

Londonból jelentik: *Radics* István, az emigrált horvát paraszt párti vezér egyik napilapban cikket írt, amelyben azt állítja, hogy az angol kormány helyesli működését és az angol Formánnyal bizonyos személyeken keresztül érintkezést tart fenn. Emiatt a londoni jugoszláv követség a Foreign Office-t értesítette *Radics* állításáról tudomásul vétel végett. Az angol külügyi hivatal erre azt válaszolta a követségnek, hogy teljesen felesleges arról beszélni, mely nyire nem igazak *Radics* állításai, hanem nélkülöznek minden alapot továbbá értesítette a követséget, hogy *Radics* közölték, ne iljen vissza azzal a vendégszeretettel, amivel Angliában találkozott és közölték vele, hogy amíg Angliában tartózkodik, nem szabad semmiféle propagandát kitéstnie jugoszláv jelenlegi kormányával szemben.

Sport.

— AAC. tornatanfolyam a róm. káth. gymnasium tornatermében pénteken, e hó 30-án este negyed 7 órakor veszi kezdetét. Vezető *Strifler* Ferenc tanár.

AKIK ELTAVOZTAK.

Dr. Pálmay Lajos.

(Kiküldött munkatársunktól.)

Aradváros előkelő társadalmának egyik áttalánosán ismert, szeretett és nagyrabecsült tagja volt dr. *Pálmay Lajos* közjegyző, aki 1919-ben távozott el Aradról. Távozása után hosszabb ideig Szegeden tartózkodott, majd Budapestre költözött és ott él ma is.

Pálmay Lajos dr. nagy és jelentős szerepet játszott Arád politikai és társadalmi életében. Mint munkapárti politikus *Ottenberg* Tivadar volt aradi bankigazgatóval nagy exponense és vezére volt az aradi Tisza-pártnak. A magyar proletár diktatura idején és az Arád francia megszállása alatt alakult gróf *Károlyi Gyula* magyar ellenkormányának igazságügyminisztere volt. Gróf *Károlyi Gyula* volt aradi főispán kormányával Aradról ő is Szegedre költözött át. A szegedi ellenkormány lemondása után teljesen visszavonult a politikai élettől és bár felkínálták, nem vállalt tárcát *P. Ábrahám* Dezső második szegedi kormányában.

A nagyműveltségű, széles látó körű, kiváló férfiú Budapestre költözött ahol a Mobil-bank vezérigazgatója lett és mint ilyen a magyar főváros egyik pénzügyi szak tekintélye.

A *Közlöny* kiküldött munkatársa felkereste dr. *Pálmay Lajos* t. a Harmincad-uccai Mobil-bankban. Tisztviselői még mindig kegyelmes urnak szolgálták a volt minisztert, akit konciliáns modorú ért rendkívül szeretnek és tisztelnek. Bejelentés után elém siet. szeretetteljesen nyújtja felém kezét és hosszú meleg kézszorítás után lekötelező szívéllyességgel áll rendelkezésemre, hogy nyilatkozzon Aradváros közönségének.

— Nagyon köszönöm Önnek, hogy felkeresett. Nem tudom azonban, hogy miről is nyilatkozzam az aradi közönségnek. Teljesen visszavonultam és ovakodom minden nyilvános szerepléstől. Én is tagja vagyok annak a kis aradiakból álló kolóniának, amelyet dr. *Sárkány* Ferenc volt polgármester alakított és híven ápolom azt a szellemet, amelyet Aradról hoztam magammal.

— Nem sokat mondottam, de nem is mondhatok többet. Hígyje el, szerkesztő ur, kellemes perceket szerzett nekem, hogy Arádot emlékezetembe idézte. Meséljen arról a szép városról?

Felőrás beszélgetés után, amely alatt mindenről szívéllyesen elbeszélgetett velem *Pálmay Lajos* dr., a következő szavakkal végzte be az intervjút:

— Mindenkor a legnagyobb készséggel állok rendelkezésére az aradiaknak, ha itt Budapesten felkeresnek. Iria meg kérem. Ha

magyon szeretem Aradot és itteni passzív életemet, aradi aktivitáshoz emléke teszi kellemessé. István Önnel!

Ennyit mondott Pálmay, Lajos úr. Nagyon sokat mondhatott volna és éppen ezért volt nagyon rövid az aradi magyar társadalom egyik eltávozott kiválósága.

Vétes Imre.

Hogy áll a lej?

1923. nov. 29-én 100 lejért adtak:

Nálunk:

2.78 svájci frankot,

9.09 francia frankot,

9.500 külföldi magyar koronát,

15.500 tényleges magyar koronát,

16.000 belföldi magyar koronát,

35.000 osztrák koronát.

Zürichben 2.87¹/₂ frankot

Párisban 9.47¹/₂ frankot

Budapeszen 10.300—11.200 K-t

Egy kilakoltatás bonyodalmai.

(A temesvári tábla döntése.)

(Saját tudósítónktól.) Ismeretes Aradon az a háborúság, ami Kara Győző gimnáziumi tanár a Dragalina (Apponyi)-körút 1. sz. ház tulajdonosa és volt lakója Dávid József kereskedelmi ügynök között hosszú hónapokon keresztül folyt megszakítás nélkül. A becsületsértési pereknek egész halmazát indították egymás ellen a háborúskodó felek. Az ideges háztulajdonos és a lakója között dúló harcnak, az aradi törvényszék poigári tanácsa vetett véget, amely juniusban ítéletileg kimondta, hogy Dávid Józsefnek ki kell költözködnie a Kara Győző házában bérelt fiatszobás lakásból, mert „összeférhetetlen” a házigazdájával. Az ítélet alapján Dávidot junius végén kilakoltatták az uccára s csak sok erőmegszé-
szítés után és nagy anyagi áldozatok árán tudott egy szűk kis lakást szerezni, irodája pedig még ma sincs a furcsa körülmények között kilakoltatott, áruügynököknek.

Az ügy azonban ezzel korántsem nyert befejezést, mert Dávid József a törvényszék ítéletét megfellebbezte a temesvári ítéletábról, amely a napokban foglalkozott a kilakoltatott lakó ügyével. Az ítéletábrát megváltoztatta az aradi törvényszék ítéletét és helyt adva a fellebbezésnek, lehetőségét nyújtott annak bizonyítására, hogy nem Dávid volt az összeférhetetlen. Dávid József most több tanúval kívánja betgazolni, hogy Kara Győzőnek semmi oka és alapja nem volt a kilakoltatásra és reméli, hogy a helyzet teljes ismerete után az ügyben oly értelmű döntést hoz a bíróság, amely a juniusi kilakoltatást hatálytalanítja. Ebben az esetben Dávid József élni fog minden jogával és régi lakását ismét elfoglalja. Komplikálja az ügyet, hogy Dávid lakását Kara háztulajdonos azóta már bérbeadta és a lakás jelenleg el van foglalva.

Itt említjük meg, hogy Zih József járásbíró, az aradi járásbíró-ság büntetőbírája ma Dávid József ellen elkövetett becsületsértésért 500 lej pénzbírságra ítélte Karáékát.

Felmentettek egy apagyilkost. (Dramai jelenetek a párisi esküdtszéken.)

(Párisból jelenik: A gyilkosok szabadsághelyezésének idejét éljük. A genfi esküdtszék nem tartotta bünné a szovjetkövet meggyilkolását és a prágai esküdtszék is felmentette Daskalov gyilkosait. Ezek a felmentések még megmagyarázhatók azzal, hogy az esküdtszék politikai motívumokat látta fennforogni és ez befolyásolta judiciumokat. De nem magyarázható meg az a tény, hogy egy francia bíróság tegnap egy apagyilkost bocsátott szabadságra.)

Az eset Monroix-ban történt. Ebben a városban élt Dubuisson edénykereskedő. Az edénykereskedő fia, Alfréd, belépett az üzletbe, annak ellenére, hogy súlyos viszályban élt apjával, házassága miatt. A viszálykodások egyre nagyobb méretet öltöttek és a végén úgy elfajultak, hogy a fiu csa ladjával együtt Párisba akart költözni. Az apja ebbe nem egyezett bele, s úgy akarta megakadályozni fia elutazását, hogy bezárta őt a házba. Dubuisson Alfréd egy csendőr segítségével menekült ki fogságából és abban a pillanatban, midőn a házat elhagyta, érkezett oda az apja. A fiu hirtelen előrántotta revolverét és anélkül, hogy szóváltás lett volna közöttük, agyonlőtte édesapját. A tárgyaláson, amely tegnap folyt le, írá-

mai jelenetek voltak. A vádlott elmondta, hogy a gyilkosság napján az apja egy nagy vaskulcsal agyba főbe verte őt. Ekkor vette magához a revolverét. „Még jobban felbőszített az, hogy bezárt, nem akart kiengedni abból a pokolból, amelyben éltem és természetesen az, hogy agyonlőttem, mikor megláttam a napvilágot. Ma is ezt tenném”. A gyilkos anyja a következőképpen vallott:

— A férjem rossz természetű volt, nem akarta megengedni például azt, hogy a háborúban elesett báltjának sírjára virágokat küldjek. Arra kérem önöket esküdtszék uraim, hogy még az egyszer adják vissza a fiamat! Megrázó jelenet volt az is, midőn a vádlott felesége térden csuszva járult az esküdtszék elé és így könyörgött:

— A gyermekeim várják otthon az apjukat, maguk is apák esküdtszék uraim, bocsássanak meg nekik!

A vádlottat Páris egyik leghevesebb ügyvédje védte, akinek megrázó beszéde még több szimpátiát keltett fel az esküdtszékben az apagyilkos iránt. Az egész tárgyaló terem hangulata a fiu felé fordult, aki cinikus nyugalommal ült a vádlottak padján. Az esküdtszék verdiktje nem találta bűnösnek a fiut, akét ezért a bíróság kénytelen volt felmenteni.

A nap tükre.

SÖTÉT AZ UCCA már egy este hat óra után. Igaz, hogy ilyen időtáiban sötétség van egész Középeurópában és mi sem eszünk ki talán abból a Középeurópából, de ha már világvárossá léptünk elő, úgy legyen a korzónk is este „fényárban uszó”. Tessék csak elgondolni: van már bárunk, jazz-bandünk, van saját négerünk, éjszakai életünk, egy-egy autó, kocsni vagy tramvajjelgázolá-sért sem megyünk Londonba, Párisba vagy Bécsbe, azután az utcánk is vannak olyan piszkosak, mint a metropolisak uccái és végül a dráguság is van már olyan magas, mint Bécsben, Bécs pedig nagy város, ezt senki sem vonhatja kétségbe. Már most hogyan illik bele ilyen világvárosi millióba a sötét ucca. Hiszen ha idegen vetődik szeretett városunkba, minden rólunk táplált jóvéleménye egyszerre eloszlik, ha a sötét korzóra merészkedik. A szerelmes párok ugyan örülnek a sötét korzónak, mert az a bizonyos „sötétség leple” elleplezi az elleplezni valókat. De vannak már és még nem szerelmesek is. Ezek szünet nélkül csak „pardon”-mormogásokkal tapossák le ember-társaik lábait? Nem. Mi, akik megállás nélkül lankadatlan energi-

val, lokálpatriótizmusunk minden hevével harcolunk a világvárossá válás mellett, legalább 126 lándzsát törünk el a világosság mellett, a sötétség ellen. Vigyázzunk, nehogy ismét visszacsúszjunk a kis vidéki város nivójára!

A KOLDUSOK külön osztályt képeznek egyre fejlődő városunk életében. Hogy mennyien vannak, ki tudná azt megmondani, de hogy sokan, nagyon sokan, az tény. Vannak közöttük szemérmesek, akiknek a tarisznyájuk azért nem üres, vanna szemérmietlenek, akik egyáltalán nem is hordanak tarisznyát és undorral fogadják el a tépett egylejeseket. Sokan oda-
jönnek a kávéházi asztalhoz és érdeklődnek a vendég egészségi állapotára iránt, egyes káryások még kibicnek is alkalmazták őket. Ezekből mindenki láthatja, hogy milyen szépen megférünk mi a koldusokkal, nem is panaszkodunk rájuk, talán ők sem ránk. Ha valaki taláiban elnevezné szeretett városunkat koldusvárosnak, nem is esne talán messze az igazságtól. Ki nem koldus ma? Ha az áldott pénzhiány tovább is tart, úgy a hivatásosok mellé odalépnek a dilettánsok is. Csak arra vagyunk kíváncsiak vajjon a kérégetők kitől kérégetnek majd? ... (k. s.)

Irodalom, művészet

Pompadour márkinő.

(Budapesti operettbemutató. — Aradi urileány sikeres fellépte.)

Budapestről táviratozzák: Fall Leo Pompadour márkinő című operettjét ma mutatták be a Fővárosi Operettszínházban. Az operett szövegének története, hogy a márkinő beleszeret egy grófba, akiről kiderül, hogy a fiának megszökött lump ura. A márkinő azután a gróft visszaadja feleségének és csalódását más férfi karmái között felejteli el. A muzsika szellemes, befizelő és játékos kedvű. Az egész darabban három-négy melódiával dolgozik a zeneszerző, de ezekkel mindent megcsinál, ami az operettmuzsikát üdév és kedvessé teheti. Adarabban Fedák Sárinak grandiózus sikere volt. Biller Irén egyéni bájjával hatott. A Pompadour márkinőben lépett először a nyilvános ságra egy aradi urileány is, Weisz Biby, aki kisebb önálló számával aratott nagy tetszést.

* Temesvári színházi műsor. Péntek: Bátor Salamon. (Bohózatpremier, 1. számú bérlet.) Szombat délután: Bátor Salamon. (Olcso helyárrakkal.) Este: Bátor Salamon. (Rendes helyárrakkal.) Vasárnap délután: Náni. Délután 6 órakor: Marinka, a táncosnő. Este: Aranykakas.

* Az aradi színház műsora. Pénteken: Csárdáskirálynő. (B.) Szombat d. u. 3 órakor: Egy magyar nábob, színmű. Este: Román előadás. Vasárnap d. u.: A trónörökös. F. Sugár Teri vendégfelléptével. Este: Három a tánc, operette-bemutató. (Bérlatszűnet.)

* Aradi karrikatura album. Diósy Antal, a neves párisi karrikaturarajzoló ma Aradra érkezett Győri László Istvánnak, a „Gyilkos” főszerkesztőjének kíséretében, hogy Kozsvár és Nagyvárad után most Arad társadalmi, politikai és művészvilágának reprezentánsaiból „Ecce Homo” címmel egy aradi karrikatura album anyagát megrajzolja. A lerajzolt aradi fejek mindennap ki lesznek téve a Somló Testvérek kirakatában. Az így lerajzolt 200 közismert aradi fejeket Diósy albumba gyűjti össze, amely még karácsony előtt megjelenik a „Gyilkos” kiadásában. Rendes példány ára 150 lei, amatőr példányé 300 lej.

* Aradi színházi hírek. Csárdáskirálynő. Az operettek között tagadhatatlanul a Csárdáskirálynő tartja a rekordot, szentimentálisan szép meszeszövevével és megkapó muzsikájával. Az aradi színház pénteken felújítja a Csárdáskirálynőt, a címszerepben Horváth Micivel. A többi főbb szerepeket Balogh Böske, Huszár Károly, Győző, Ekecs és Selmeczy játsszák. — Három a tánc. Minden tekintetben indokolt az a nagyfokú várakozás, amely a Három a tánc vasárnapi bemutatójához fűződik. A Pillangó főhadnagy nagyszerű komponistája, Komjáthy Károly a Három a táncban csak öregbítette sikereit. Balogh Böske a fő női szerepet játsza és vele a kitűnő Teddy fog táncokat lejteni. Szegő Lilinek, Huszár Károlynak és Mécsáros Bélának ugyancsak kitűnő szerepeik vannak a Három a táncban. — Vasárnap délután a Trónörökös tűzte műsorra az aradi színház igazgatósága. A nagyszerű színmű premier szereposztásban kerül színpadra F. Sugár Teri vendégfelléptével. — Egy magyar nábob. Az a kiváló siker, amely Jókai dra-

matizált darabját, az Egy magyar nábobot kísérte, kívánatossá tette, hogy az ifjúság előtt is bemutatást nyerjen a nagy magyar meseírónak ez a szinpadra vitt műve. A színház szombatán délután hozza színre az Egy magyar nábobot. — A pénteki premierre váltott jegyek a bemutató előadás elhalasztása miatt vasárnap estére érvényesek. — A bérlőket tisztelettel kéri az aradi színház igazgatósága a második részlet befizetésére.

A román—orosz egyezmény.

(Hivatalosan közölték a megállapodások szövegét.)

Bucurestiből jelentik: A kormány hivatalosan közli, hogy november 20-án a katonai bizottság Tiraszopolban aláírta a dnjesztermenti határsértések elkerülésére, illetőleg meggátolására vonatkozó egyezményt. Eszerint a netalán előforduló incidenseket helyi bizottságok vizsgálják meg, amely bizottságnak hat tagja lesz, három román és három orosz. Különösen a dnjesztermenti határcidensek és a jogtalan határátlépések ügyeinek megvizsgálására fog kiterjedni a bizottság hatásköre. Ezenkívül még központi bizottságot létesítettek, amely ellenőrzi a helyi bizottságok munkáját.

Kitelepített kórház.

(Nincs pénz a temesvári járványkórház renoválására.)

(Saját tudósítónktól.) A temesvári lakosság körében általános szóbeszéd tárgyát képezi az a körülmény, amely az orvosok méltó kritikáját hívta ki maga ellen, hogy a járványkórház betegeit ki akarják telepíteni. A város területén kívül fekvő járványkórház épületeinek karbantartása a hadügyminisztérium kötelessége volna, a mely azonban a javításokhoz szükséges 150.000 lej fölött nem rendelkezik. Az épületeket a közegészségügyi minisztérium sem hajlandó kijavíttatni és így felmerült az a terv, hogy a belvárosi állami kórházba telepítik át a járványkórház betegeit. Kiderült azonban, hogy a járványkórház betegei a belvárosi állami kórház túlzsufolt-sága mellett ott nem helyezhetők el és ezért még nem is történni fog az áttelepítés. Az aradi közegészségügyi főfelügyelőség rendeletet küldött Temesvárra, hogy a járványkórházat ki kell üríteni és annak betegeit mégis a belvárosi kórházban kell elhelyezni az eddigi terv szerint. Az áttelepítés a rendelet és tervek dacára sem történik meg, mert Temesváron nem akad forum, amely vállalná az áthelyezés ódjumát. Eltekintve a belvárosi közegészségügyi túlzsufolt-ságát a járványos betegek is állandó veszélyt jelentenek a nagy város lakóira nézve. A Belvárosban való elhelyezésük a járványok terjedésének valószínűségét pedig erősen fokozná.

Folyik a nyomozás a bombamerénylők ellen.

(Tagadták az Erzsébetvárosi Körben elkövetett véres merényletet. — A nyomozás legújabb fejleményei.)

Budapestről táviratozzák: A Reviczky-uccában a francia követség ellen elkövetett bombamerénylet ügyében folytatott nyomozás során beigazolták látják azt a körülményt, hogy ennek a merényletnek a tettesei tudtak az Erzsébetvárosi Kör ellen elkövetett merényletről is. Most Márfy és társainak ügyében ebben az irányban folyik a vizsgálat.

Budapestről táviratozzák: A bombamerényletek ügyében gyanúsítottak legnagyobb részét a mai napra már őrizetbe vették, a kik közül hatan beismerték a merényletben való részvételét. Azt az egyet azonban tagadja mind-egyik, hogy az Erzsébetvárosi Kör ellen elkövetett merényletben részt vett volna. Az esti kihallgatások során az egyik fiatal ember a kérdések sokaságába belezavarodott és véletlenül olyan kijelentést tett, hogy a most őrizetbe vettek tudnak az Erzsébetvárosi Kör ellen elkövetett merényletről is. A tényleges merénylő azonban a felvidékre utazott, mert félt a merénylet leleplezésétől. A rendőrség megtett minden intézkedést, hogy az illetőt kézrekerítsék.

Márfy József azonban összeköttetést tartott fenn az elmene-

kült gyilkosokkal és ő is készült elfoglalni az országot. A felvidéken lakó ismerőseinél érdeklődött hogy hol tudna elhelyezkedni, mint banktisztviselő.

Budapestről táviratozzák: Adorján Géza a Reviczky-uccai bombamerénylet ügyében ma vallomást tett, amelyben elmondta, hogy az egy év óta elmaradt sok emberben esalódott és ez elképedt lenítette, hogy az ébredők ügyeivel tovább foglalkozzék. Az a véleménye, hogy az utóbbi időben elkövetett bombamerényletek tettesei már régen elhelyezkedtek külföldön.

Budapestről táviratozzák: A bombamerényletek ügyében a detektíveknek sikerült különböző helyeken elrejtett nagyobb mennyiségű robbanószert lefoglalni.

Párisból jelentik: A francia külügyminisztériumhoz közelálló Temps november 22-iki számában a francia követség kapujában talált bombával kapcsolatban „A 101-es társaság fenyegető levele. Kovács testvéreket gyanúsítják” címmel a következőket írja: Ugyvivőnk véleménye szerint a merénylet azoknak a szélsőséges elemeknek munkája, kik a kölcsöntár-gyalások pillanatában a kormány-nak nehézségeket akarnak okozni.

Stegerwald missziója is sikertelen

(Visszaadta megbízatását a birodalmi elnöknek. — Szászország kitarat a birodalom mellett. — A Ruhr- és Rajna akció kudarca. — Olasz-német megegyezés.)

(A Közlöny távirati tudósítása.) Kardorf és Albert kudarca után most Stegerwald, a harmadik kísérletező adta vissza megbízatását Ebert birodalmi elnöknek. A német kancellári székre ugylátszik nem sok pályázó akad és ezidőszert még mindig a lemondott Stresemann vezeti az ügyeket, mert olyan kormányképes kancellár, aki bírná a pártok bizalmát és aki össze tudna állítani egy miniszteri listát, még nem akadt. Bismarck öröke betöltetlen és a német politikai világ kíváncsian várja ki lesz a negyedik kísérletező. — Legújabb külpolitikai távirataink a következők:

Stegerwald sem tudott kormányt alakítani.

Berlinből táviratozzák: Stegerwald visszaadta a birodalmi elnöknek a kormányalakításra való megbízatását, a rajnai szeparatista mozgalomban is változást hozott a kormányválság, amennyiben az ottani kormányelnök Mattes szintén megbukott. Helyét ideiglenesen Ernst Hektor diktátor foglalta el. Matthes állítólag Hüttenloferbe menekült.

Drezdából táviratozzák: A szász országgyűlés mai ülésén a Reichsweher szászországi működését panaszoló kommunista indítványok tárgyalásánál Schneider néppárti képviselő kijelentette, hogy a szász nép híven áll a birodalmi védőrség mögött. A védőrség pedig nem fogja türni olyan gáztatásokat megismétlődését, mint Reuring hadügyminiszternek az Elbába fojtása volt és amilyenek az 1919-ben a baloldali képviselők által viharos jelenetek előidézői voltak.

Feloszlott a rajnai kormány.

Koblentzról jelenti a Wolff-

ügynökség: A Düsseldorfier Nachrichten szerint a rajnai köztársaság ideiglenes kormánya Tirard francia főbiztosnak bejelentette feloszlását.

Rómából táviratozzák: A Corriera della Sera jelentése szerint az olasz kormány tárgyalásokat kezdett a németekkel, hogy olyan egyezményt kössenek, amilyent a francia-belga ruhrvidéki mérnöki bizottság kötött a német nagyiparosokkal. Olaszország a megegyezés szerint elsősorban a nyerstermények és fegyvertármányok szállítását kívánja a német birodalomtól. Az olasz megbízottak a tárgyalások megkezdésére már elutaztak Berlinbe.

Angol—spanyol szövetség készül.

Párisból táviratozzák: Francia politikai körökben nagy aggodalommal nézik Nagy-Britannia engedékenységét a tengeri kérdésben. Ugy hirtik, hogy az angol külügyminisztérium titkos tárgyalásokat folytat a spanyol kormánnyal, hogy Gibraltárt Ceutával elcserélje. Ez a csere nagymértékben megerősítené Spanyolország és Nagy-Britannia kö-

zött a barátságot. Olaszország jókor megérezte az angol—spanyol közeledést és erre építette azt a politikáját, amely odairányult, hogy Marokkóban olyan tengeri kikötőre tegyen szert, amely Olaszország hatalmát is erősíti. A francia sajtó különben élesen bírálja a washingtoni tengerészeti szerződést, amely Franciaország hajóhadát Olaszországgal egyenlő tonnatartalommal erősíti meg, mert így az olasz—spanyol szövetség a francia flottával szemben a földközi tengeren túlyomó fölényt biztosít.

HIREK.

A szerb királyné utja.

(Aradon és Temesváron át hazautazott.)

(Saját tudósítónktól.) Marjoara jugoszláv királyné ma délelőtt 11 óra 30 perckor Aradon keresztül Bucurestiből jövet a jugoszláv udvari vonattal átutazott Temesváron. A józsefvárosi pályaudvaron dr. Coste Gyula prefektus, Badescu tábornok, dr. Gheorghevi Lucian főpolgármester és dr. Liuba Valér rendőrprefektus vezetésével megjelentek a hatóságok vezetői és nagy számu közönség. Az udvari vonat tizenöt perc hosszát időzött az állomáson és ez idő alatt a királyné nem mutatkozott. Ellenben a királyné fiacskáját, a jugoszláv trónörökös több ízben az ablakhoz hozták, akit a közönség sokszor megjelenezett. A királyné és a trónörökös számára hatalmas rózsacsokrot nyújtottak át a megye és a város nevében. Az udvari vonatot Gyertyá mosig elkísérte Voinescu Romulus szigurancaférfelügyelő is.

— Az aradi törvényszéki elnök hivatalos körutja. Dr. Moldován Süvius aradi törvényszéki elnök, aki több napon keresztül a brádi és körsbányai járásbírók tartotta meg a minden évben szokásos ügymeneti vizsgálatot, ma visszaérkezett Aradra és átvette hivatala vezetését. A törvényszék elnöke megállapította, hogy mindkét járásbíróson jelentékeny mennyiségű restanciát dolgoztak fel és így az ügymenet rövidesen normális állapotba kerül.

— A japán földrengés magyar áldozatai. Madridból táviratozzák: Mint a spanyol külügyminisztérium közli, a tokiói spanyol követségnek a következő magyar állampolgárokról volt tudomása, akik a földrengés alkalmával Japánban tartózkodtak: Varjasy Gyarmathy és felesége, Kerner László és felesége, Kerner György és felesége, Elked és felesége, König, Csikós és Stori Komorné holttestét elége megtalálták Yokohamában annak a háznak romjai alatt, amelyben lakott. Komor és Csikós sor-sát a spanyol követnek mindeddig nem sikerült megállapítania. A többi magyar állampolgár életben maradt.

— Popescu Haralambot felmentették állásától. Popescu Haralamb aradi sziguranca-főnök ügyében holnap dönt a vádtanács. A fogságban levő sziguranca-főnök felmentése, amit az ügyészség kérelmezett, ma megérkezett a belügyminisztériumból.

Nagy árredukció!

Tekintse meg kirakatunkban szőnyeg és vászon árainkat! Gyári árak!

Nagy árredukció!

V. Missir Fil & Co. S. A., Arad.

— **Távozó aradi táblabíró.** Az aradi törvényszék elnöksége ma értesítette dr. Popovicu Sever táblabírót, törvényszéki tanácselnököt, hogy november 30-ával felmenti aradi állásától és felhívja, hogy új hivatalát a törvényben megállapított 10 napon belül foglalja el az aiudi (nagyenyedi) törvényszéken. Popovicu Sever dr. nagyképzettségű jogász és egyik legkiválóbb tagja az aradi törvényszéknek, amelynek cégbírája, helyettes vizsgálóbírája és a polgári tanács tagja volt. Bár az aradi társadalom mozgalmat indított Popovicu dr. áthelyezésének hatálytalanítása érdekében, az a mai napig nem történt meg és így a kiváló bíró távozni kényszerül Aradról.

— **Csak délelőtt van oktatás az elemi iskolákban.** A temesvári tanterületi főfelügyelőség, amelynek hatásköre Krassó-Szörény-, Temes-, Torontál-, Arad- és Hunyadmegyék-re terjed ki, rendeletet küldött az alárendelt elemi iskolák igazgatóságaihoz, amely kimondja, hogy az elemi iskolákban a tanítás csak a délelőtti órákban történhet. A rendelet humanitása és gyakorlati értéke abban nyilvánul, hogy ezentúl a fejlődés legfontosabb szakában levő gyermekeknek naponta csak egyszer kell a rossz időben otthonukból az iskolába menni és ezenkívül a takarékosági szempontokat is érvényesíti.

— **Belgrádi egyetemi hallgatók és a rendőrség harca.** Belgrádból jelentik, hogy az egyetemi hallgatóknak szabadgondolkodók csoportja tegnap délutánra tiltakozó gyűlést hívott egybe a Szlavia előtt. A gyűlés tiltakozni akart a reakció és az ellen, hogy jugoszláv állam beavatkozik a görög ügybe. A rendőrség az ülést nem engedélyezte, de mivel a diákok mégis megakarták tartani, rendőri készenlét vonult ki a gyűlés feloszlátására. E között a tüntetők és a rendőrök között harc fejlődött ki, amely a tüntetők szétverésével fejeződött be. Ötven diákot letartóztattak.

— **Tizenkétmilliárdos alapítvány.** Newyorkból jelentik: Hersley csokoládégyáros, aki a napokban hunyt el, 60 millió dollárt hagyományozott az árvák felnevelésének céljaira. Az alapítvány Hershey vagyonának jelentékeny része és mintegy tizenkét milliárd lejnek felel meg.

— **Talált utlevél.** Zinner Herman megtalálta utlevelét átveheti az aradi államrendőrségen Draghiciu Aurel, az utlevélosztály főnökénél.

— **Lopott órákat árusított.** Az aradi rendőrség ma délelőtt letartóztatta a Metropoli-kávéházban egy 16 éves fiút, aki lopott arany- és ezüst-órákat árusított. A tolvai fiút letartóztatták és megindult ellene az eljárás.

— **Antiszemita-tüntetés terve miatt megváltoztatott moziműsor.** A temesvári mozgószínházak tegnap mutatták be a „Vérvád“ című zsidó propaganda-filmet, amelyet a mai napon, dacára hogy több napra hirdették, levették a műsorról. A mozgószínházak igazgatósága ugyanis arról értesült, hogy a film ellen antiszemita tüntetés készül és ezért nem adták többször a darabot.

— **Panasz a temesvári telefonközpont ellen.** A temesvári telefonközpont nem áll hivatása magaslatán. Ezt bebizonyította nem egy ízben. A nemtörődömség és a protekció nem egyszer keverték fel a vidéki beszélgetések sorrendjét, amelyek a legtöbb esetben sürgős és fontos közléseket akartak adni, de az alkalmazottak hanvag magatartása miatt olyan esetek fordultak elő, amelyek méltán kihívják a sajtó kritikáját. Sajtóbeszélgetés esetében is megtörtént, hogy szétkapcsolták a vonalat, vagy fél órával később jelentkezett félnek adták oda a vonalat figyelmetlenségből vagy protekciós helyzetből kifolyólag. Felhívjuk a temesvári központban uralkodó állapotokra a postafelügyelőség figyelmét, amelynek bizonyosan módjában lesz, hogy fegyelmet teremtsen és a közérdek szolgálatában példát mutasson a kötelességüket nem megfelelő módon teljesítő alkalmazottakkal szemben.

— **Lengyelországban kirabolnak egy vonatot.** Lembergől jelentik: A Gazetta Uwowska jelen tése szerint ötven fegyveres rabló tegnap nyílt pályán megállította a Vilmából Baranovicibe menő személyvonatot s az utasokat kifosztotta. A banditák által elrabolt tárgyak és pénz értéke kétszázmillió márká.

— **A letartóztatott betörőbanda.** A Közlöny mai számában megírta egy veszedelmes temesvári betörőbanda letartóztatását. A betörőbanda tagjait ma mind letartóztatták, a banda női tagjával, Erdélyi Barbarával együtt. Erdélyi Barbara lakásán házkutatást tartottak és ott nagymennyiségű orvosi műszert találtak, amelyeket kórházi ápolása idején lopott el. Ezenkívül találtak lakásán még 26 csomag cernát, amelyet a Weisz-féle kötszövőgyárból lopott.

— **Nagy tűz a pozsonyi kábelgyár raktárában.** Pozsonyból táviratozzák: Tegnapelőtt a pozsonyi kábelgyár raktárában eddig ismeretlen okból tűz ütött ki. A tüzőltök kivonultak de a bejáratokon lehetetlen volt a tüzet megközelíteni. Erre feltörték a pince betonfedelét és azon át bujtak le a tüzőltök gázmaszkokkal létrán, kötelek segítségével a pincébe, ahol már nagyon elhárapódzott a tűz. Délután három órára sikerült a tüzet eloltani.

— **Az öngyilkos uriaszony.** A Közlöny egyik legutóbbi számában megírta, hogy özv. Mikolav Lajosné a Marosba vetette magát, ahonnan holtan húzták ki. Mint értesülünk, a szerencsétlen özvegy asszony mániákus volt. Az volt a rögeszméje, hogy nagy nyomorban van, holott dúsgazdag asszony volt és szépen berendezett lakással rendelkezett. Érdekes, hogy halála után lakásában egy eldugott helyen nagyösszeű pénzt találtak, amelyet ő tett félre magának és több ezer lej készpénz birtokában panaszkodott vele lakó húgának, hogy nincsen elég pénze a megélhetéshez. A szerencsétlen asszony halálát előkelő rokonság gyászolja.

— **Paprikát hintett a szemébe.** Permotzer Nándor mehalai háztulajdonos Rade János nevű lakója ellen feljelentést tett a rendőrségen, hogy paprikát hintett a szemébe és ezzel súlyos szembajt idézett elő. Az eljárást Rade ellen megindították.

LEGUJABB.

A kisantant helyreállítja a diplomáciai viszonyt Oroszországgal.

Belgrádból jelentik: A kisantant Belgrádban december 12—15-ike közt megtartandó konferenciáján érteztelésünk szerint nemcsak a magyar kölcsömről és a kisantant kibővítéséről, hanem a Németországgal és Oroszországgal

való függő kérdésekről is szó lesz. Csehszlovákia és Románia már felvették a gazdasági összeköttetés szálait Oroszországgal és hír szerint a kisantant államai a diplomáciai viszonyt is helyre akarják állítani a szovjettel.

Az új költségvetés.

(Milliárdos a belügyi-budget.)

Bucurestiből jelentik: A költségvetési bizottság tegnap délelőtt a belügyminiszteriumban ülést tartott, Bratianu Vintila pénzügyminiszter elnöklésével. Framasovicci államtitkár benyújtotta a belügyminiszteri költségvetés tervezetét, mely egymilliárd-háromszázmillió lejre rug. Bratianu Vintila kérte, hogy hagyják meg a régi költségvetést, amely csupán kilencszázmillió lelel terheli meg az állam háztartását. A bizottság legközelebbi ülését pénteken tartja.

Összedült építőállvány.

(Két halott, több súlyos sebesült.)

Belgrádból jelentik: Tegnap este megrendítő szerencsétlenség történt Belgrádban egy nagy ötemeletes palota építésénél. A harmadik emelet építőállványain tűz munkás dolgozott és alkonyatkor, mikor már abba hagyták a munkát és le akartak menni, hirtelen hatalmas roppanás hallatszott. Az állványok a következő pillanatban összedőltek és a munkások ve kötrázó kiáltással valamennyien lezuhantak a mélységbe. Az uccán nagy pánik keletkezett és percek alatt hatalmas tömeg gyülekezett a földön fetregő szerencsétlenek körül, akik közül többen az esés után azonnal kiszenvédtek. — A mentők mind a tíz munkást be szállították a belgrádi köz-kórházba, ahol ápolás alá vették őket. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy két munkás meghalt és egy munkásnál halálos sérüléseket szenvedett. Egy harmadik munkás a gerincét törte el és nincs remény életbenmaradásához. A többi munkások szintén kisebb-nagyobb sérüléseket szenvedtek. A rendőri vizsgálat megállapította, hogy az építőállványok igen lazán voltak egymáshoz kapcsolva és a felelősség ezért részletes építésmérnököt terhel, aki nem ellenőrizte kellőképpen az építőállványok összekapcsolását. A rendőrség az építésmérnököt gondatlanság miatt felelősségre vonja.

— **Gyujtogatás Nagykomlóson.** A napokban eddig ismeretlen tettesek felgyújtották Nagykomlóson Metnyák János ottani gazda istállóját, amely porráégett. A tüzvész, amelynek négy ló és egy tehén esett áldozatul, 110.000 lej kárt okozott. A gyujtogatók kézrekerítésére erélyes nyomozás indult meg.

— **Bánált szanatórium Timisoara.** Holló-utca 2. Modern gyógyintézet belgyermek-, ideg-, sebész-, női-, orv-, fül-, gége-, bőr- és szembetegék részére. — Diätetikus konyha. — Legmodernebb gyógytényezők: Röntgen, Rádium, Quarz, Diathermia és az egész elektrotherapia, hydrotherapia, mór- és fangokezelések. — Specialista orvosok. — Bécsi ápolónők. — Olcsó szobaárak.

— **Diana sósborszesz** mindenkinek nélkülözhetetlen.

— **Béreljen Kerpel könyvtárában**

— **Könyve miatt hathónapi fogságra ítélték egy magyar író.** Budapestről táviratozzák: Ujhelyi Nándor író, a „Nők ura“ című regénye miatt szemérem elleni kihágásért és istenkáromlásért a budapesti törvényszék hat hónapi fogságra és 300 ezer korona pénzbírságra ítélte. Az ügyész az ítélet enyhéssége, az író az ítélet súlyossága ellen felebbezett.

— **Poloskairtó Lovasnak** porszivó gépe megérkezett Str. Oituz 111.

MACISTE-FILM
holnap az Urániában

Az elgázolt urileány.

(Kétszáz ezer lejes kártérítés a sérülések miatt.)

(Saját tudósítónktól.) Érdekes ügyet tárgyalt ma Mészáros Dániel táblabíró az aradi törvényszéken. Egy tizenhat éves aradi urileány szülei indítottak polgári pert egy általánosan ismert aradi nagykereskedő ellen, akinek autója az elmúlt év október 17-én elgázolta a kis urileányt. Az autó a leány lábain ment keresztül és kezelőorvosának, dr. Pozsgay István főorvosnak véleménye szerint sérülései olyan súlyos természetűek, hogy egész életére kihatással vannak. Az orvosi megállapítás szerint a leány teste deformálódott és belső sérülései akadályozzák abban, hogy férjhez mehessen. A sérült szülei 200 ezer lej kártérítést követelnek az autó tulajdonosától. A törvényszék ma nem hozott ítéletet az érdekes ügyben, hanem a felek kérésére elrendelte a kisleány orvosi megvizsgálását dr. Bradean Athanasz vármegyei főorvos, törvényszéki orvosszakértő által és annak megállapításai után hoz ítéletet a kártérítési összeg tekintetében.

MACISTE-FILM
holnap az Urániában

BÉLYEGGYÜJTŐK!
Michel Übersee megérkezett
14006 KELET HIRLAPIRÓDABA.

KÖZGAZDASÁG.

= Kinevezés. A Temesvári Bank és Kereskedelmi R. T. legutóbb megtartott igazgatósági ülésén Sándor Arnold urat az intézet igazgatójává nevezte ki.

= Ismét lehet só t kapni. Az aradi sóraktár ma hirdményt tett közzé, amely szerint a sóraktárban ismét korlátlanul lehet só t kapni. A darabos és a darált só ára egyaránt egy lej kilogrammonként, míg a kicsinybeni elárúsításnál mind a két fajta só eladási ára 1 lej és 25 bani. A zacskóért külön számíthatnak fel díjat. Az ezen felül való árszámítást a monopol-törvény 33. szakasza és 10. paragrafusa értelmében 5 ezer lej pénzbírságra és a spekulatortörvény értelmében való ítéletre ad alkalmat.

= A kivitel szabaddá tétele. Bucurestiből jelentik: A kereskedelemügyi minisztérium azzal a tervvel foglalkozik, hogy visszaállítja a kivitel teljes szabadságát mindazon cikkekre nézve, amelyeknél a belföldi szükséglet fedezése után felesleg mutatkozik. A kereskedelemügyi miniszter ettől az újítástól a termelés fokozását reméli.

= A bankok szövetsége a komolytalan bankalakulások ellen. Bucurestiből jelentik: A bankok szövetsége törvényjavaslatot készít elő, amelyet a kereskedelmi minisztérium útján a parlament elé kíván terjeszteni. A javaslat a bankok alakulásának szabályozásáról szól, mivel az utóbbi időben több bank alakult meg minden garancia és komolyabb alappal nélkül.

= A Dunabizottság ülése. Bécsből táviratozzák: A hivatalos lap jelentése szerint a nemzetközi Dunabizottság november 30-án ül össze Bécsben. A bizottság titkárságának személyzetét már ma megérkezett. Az üléseket a Hofburgban fogják megtartani.

= Arany-ézüst áruk. Budapestről jelentik: A nemesfémpiacon, bár alig volt forgalom, az irányzat megszilárdult. Az áruk így alakultak: 800-as finomságú ezüst 460, 750-es 440, 14 karátos törtarany 12.000, színarany 22.000, piatína 95.000 K. gramonként. Ezüst egykoronás 2460, kétkoronás 4920, forintos 6300, ötkoronás 12.900, arany tizkoronás 67.000, huszkoronás 134.000, dukát 75.000 K. darabonként.

= Hamis százdinárosok. Szabadkáról jelentik: A szabadkai rendőrséghez több feljelentés érkezett arról, hogy az utóbbi napokban hamis százdináros bankjegyek kerültek nagyobb mennyiségben forgalomba. A régi kibocsátású kékszíni százdináros bankjegyeket hamisították az eddig még ismeretlen tettesek és gondosabb megfigyelés után szabad szemmel is észre lehet venni, hogy a bankjegyen lévő férfi és nő rajza nem egyezik meg teljesen az eredeti bankjegyek kliséjével. A nyomozás már is megállapította, hogy nagyobb számban vannak már forgalomban a hamis százdinárosok, azonban a rendőrség feltevése az, hogy azokat nem Szabadkán hamisították.

= Angliában olcsó az áru, de nincs pénz. Londonból jelentik: Neville Chamberlain kincstári kancellár tegnap délelben némileg szokot-

lan politikai beszédet mondott körülbelül három ezer főből toborzott hallgatósága előtt. A szónok a védővámpolitika elveit fejtegette, különös tekintettel az angliai viszonyokra és azt hangsúlyozta, hogy ennek a politikának legfontosabb célja, Anglia legnyomasztóbb problémájának megoldása a munkanélküliségnek megszüntetése. A kancellár így szólt hallgatóságához: „Mit használ önöknek az, ha a világ legolcsóbb árai vannak Angliában, de nincs pénz a vásárláshoz?”

= Stagnál az élőállatexport. A romániai élőállatexport határozott stagnálást mutat. Az elmúlt hónapban a regárból 21 szarvasmarhát és 582 birkát vittek ki Konstantinápolyba, míg Erdélyből összesen csak 26 szarvasmarhát exportáltak.

Valutapiac.

Aradi valutaárak. (November 29.) Francia frank 21.50, svájci frank 36, dollár 202, dinár 2.30, szokol 5.90, lira 8.70, magyar korona 0.0075, osztrák korona 0.002850. — Kifizetések: Budapest külföldi 95, belföldi 165. Bécs 350., Prága 5.90, Zürich 35.25, Milano 8.75, London 8.78, Páris 11, Newyork 200, angol font 8.70, Belgrád 2.40.

Temesvári valutaárak. (Nov. 29.) Newyork 199, dollár 200, London 870, angol font 8.75, Páris 10.75, francia frank 11.50, Zürich 35, svájci frank 35, Milano 8.70, lira 8.50, Prága 5.80, szokol 5.65, Belgrád külföldi 2.31, belföldi 2.23, dinár 2.17, Budapest külföldi 94, belföldi 169, magyar korona 152, Bécs 360, osztrák korona 345.

Bucuresti tőzsdezárlat. (Nov. 29.) Kifizetések: Páris 10.68, London 877, Newyork 200, Milano 877, Zürich 35, Bécs 0.002830, Prága 5.86, Budapest 0.0110. — Valuták: Napoleon 740, léva 1.40, török lira 1.20, angol font 870, francia frank 11.50, svájci frank 35, lira 880, drachma 3.40, dinár 2.30, dollár 203, lengyel marka 0.0001, osztrák korona 0.002850, magyar korona 0.0065, szokol 5.90

Zürichi nyitás. (November 29.) Newyork 572, London 2493, Páris 30.70, Milano 24.70, Prága 16.55, Budapest 0.03.02.50, Belgrád 6.47.50, Bucuresti 2.87.50, Bécs 0.00806250.

Zürichi zárlat. (November 29.) Amsterdam 217.75, Newyork 571.87.50, London 2493.50, Páris 30.8250, Milano 24.73, Prága 16.65, Budapest 0.03, Belgrád 6.47.50, Bucuresti 2.87.50, Bécs 0.0080.87.50.

Budanesti Devizaközpont jegyzései. (November 29.) Napoleon 68800, Belgrád 225—239, Bucuresti 104—112, London 87.200—91.600, London 87000—91900, Milano 885—940, lira 895—950, Páris 11—1166, francia frank 11.15—11.61, Varsó 0.40—60, Bécs 0.2825 30.45.

Felrobbant ucca.

(Beomlott a londoni földalatti vasut.)

Londonból jelentik: Ma a legrégibb földalatti vasut tetőzete beomlott és a beomló földtömegek eltemették az éppen menetben levő vonatokat és utasaikat, akik közül azonban senki sem sérült meg. Csőtörés következtében gázrobbanás is következett be és egy egész ucca, amely alatt a vasut vonala haladt, levegőbe röppült, egy vasuti hid pedig összeomlott.

A pankotat szállólopás.

(Amikor két tolvaj találkozik.) (Saját tudósítónktól.) Érdekes bűnügyben hozott ma ítéletet Kovács József táblabíró büntetőtanácsa az aradi törvényszéken. Madarász Ferenc építészsegéd nélfány hónappal ezelőtt kiutazott Pancótára, ahol egy ottani kis szállodában kapott szobát. Az éjszaka folyamán az építész feltörte a szállodai szobaasszony lakását és onnan 2000 lej készpénzt lopott el. Eppen távozni akart a szobából, amikor egy másik látogató is megjelent egy Deibler Mihály nevű napszámos, aki egész őszintén bevallotta Madarásznak, hogy lopni akart. Több ruhaneműt s egy revolvert lopott el ő is, majd megbarátkoztak és elmentek egy korcsmába mulatni a jólsikerült kirándulás örömeire. Itt fogták el őket a csendőrök. Madarászt betörésért két évi fegyházbüntetésre ítélte a törvényszék, míg Deibler lopás miatt három hónapi fegyházbüntetést kapott.

Aradi mozi hírek.

A világhíres északsarki expedíciók hősei között az első közé verekedie föl magát a dán Kund Rasmussen, aki ötször próbálta hallatlan vakmerőséggel és bravúrral megközelíteni az északi sarkot. A fotográfáló masina lépésről-lépésre követi a híres sarkutazó expedícióját a gyönyörű tájak, vidékek mellett. Valóban tanulságos és érdekesítő ez a filmszenzáció, amely két részben kerül színre az Apollóban. Az első rész, amelyet nagy tetszéssel fogadott a publikum, még pénteken látható, míg a második rész szombaton és vasárnap kerül vetítésre az Apollóban.

Izzalmas amerikai kalandorfilm, Dr. Lakington szanatóriuma meg egyet napon, pénteken kerül színre az Urániában. Az eddigi előadások bizonyosságát adták a film nagyszerűségeinek, a közönség elragadta tással fogadta a pompás kalandordrámát, amelynek páratlan raffiniával elgondolt meséje valósággal lenyűgözi a publikum érdeklődését és figyelmét, amely elragadtatással gyönyörködik az egymást villámgyorsan követő kalandokban, amelyek elsőrangú szenzációvá avatják a kiváló filmslágeret.

A szerkesztésért ideiglenesen:
KÓCSY JENŐ
felel.

Cenzurat: Dr. ROMUL MAGER.

Jön! **MACISTE** az Urániában.

Csobod János

vizsgázott fogtechnikus

Özv. Morgenstern Gyuláné főgátszatimütermét Arad, Strada Bratianu (Weitzer János-utca) 15., a főpostával szemben átvette. 4076

Olcsó butorbeszerzési forrás!

Az „Aradi Kisiparosok butor-és asztalosru vállalata” Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 41. sz. a ajánlja dusan felszerelt raktárát, ahol háló, ebédlő stb. butorok a leggyorsabbtól a legdiszesebbig olcsó árban kaphatók.

Vonós és fuvós hangszerek

és azok javítását vállalja 172

Brada Jaroslav,

hangszerraktára. Timisoara, Gyárvaros II. 3 Crai 1 az udvarban. Ocarinak, szájharmonikák, hurok és alkatrészek raktára.

Telefon 840. Telefon 840

Porosz fűtőszén és kokszt

valamint

bükk, cser- és gyertyán tűzfát

szállít a legjobb minőségben

VIDERKER si COMP,

Timisoara, H. Spl. Penes Curcanul Klapkasor No. 8. Kivánatra a tűzfát a telepen felvágatjuk s házhoz szállítjuk.

Telefon 840. 192 Telefon 840.

Kétágyas

butorozott szobát keresek. Ajánlatokat „Jól fizetek” jellegre 201 Timisoara „Bánát” hírlapirodába.

Butorok
a legjobb kivitelben állandóan raktáron és mérsékelt áruk mellett kaphatók: 18779

VICTORIA-butorgyár,
ARAD, Strada Ioan Calvin 42.

Lerakat: Neuman palota, (Strada Horia.)

Gépész

100 HP diselmotorhoz (fekvő Litzenz)

azonnali belépésre

kerestek. Villanymotor kezelésben és esztorgályozásban jártasak előnyben részesülnek. Ajánlatokat az eddigi működés, fizetési igények, családi állapot megjelölésével és bizonyítványokkal intézendők: „Emilia” Malom és Olajgyár R.-T. Modos, címre. 206

Magyarországon

40 magyar hold prima szántóföldemet eladnám vagy itteniért elcserélném. 6896

Schwarz József,

Besenova-veche. :: Telefon 2. szám.

Ujságmakulatura

5 kgr.-os cső-
:: magokban ::

kapható a kiadóhivatalban

Dr. Lakington szanatoriuma. Izzalmas amerikai kalandorfilm. :: Ma néptelen utóllára az **Urániában**

Nagy Karácsonyi Vásár női és leányka felöltő és ruhákban

JULIU PLESZ GYULA

oégnél, ARAD, Str. Colonel Piriol (Vörösmarty-u.) 3., a színház hátsó bejáratával szemben. Nagy oecassió. Mélyen leszállított árak. Kérem a címre figyelni! 13640

Apró hirdetések.

Levelezés.

KI VOLNA HAJLANDÓ egy fiatal, sorsfordító vagyis egy hálálatos terv megvalósításához segíteni? Lovelet „Passuris” feligével az Aradi Közlöny kiadóhivatala továbbít. 6897

Házasság.

HUSZONHÁT éves tisztviselő házasság céljából szeretne oly husz év körüli nővel megismerkedni, akinek megfelelő hozománya van. Csakis teljes című leveleket „Gazdatiszt” címen Wallinger hirdetője Arad, továbbít. 14166

Alkalmazás.

ENGRÖSSISTA fűszerességét keres azonnali belépésre Ehrenfeld, Arad. 6886

MINDENES kéttágu családhoz felvétetik. Arad, Str. Piriol 5. (volt Vörösmarty-utca) II. emelet, ajtó 17. 6904

ÓNALLÓ francia varróleányokat felvesz Paris modellház. 14066

PERFEKTÚL főző házvezető háztartásban teljesen jártas, falura kerestetik fiatal párhoz. Ugyanott finomabb szobaleány is felvétetik. Cím Lázár Lászlóné Ilia (Marosillye.) 6898

EGY idősebb, ügyes szakácsné kerestetik a Regátba, ki a háztartás összes ágazatában teljes jártassággal bír. És a háztartást magára vállalja. Pontos című leveleket feltételekkel és fizetési igények megjelölésével „Regat 33” feligére az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek 6894

ELSŐRENDŰ szakácsnő, ki a francia konyha vezetését vállalja azonnal felvétetik. Sörraktár, Arad, Str. Eminescu 15. szám. 6903

MINDENES szakácsnő felvétetik Buffet Szeiler Arad, Str. Muresului 1. 6907

UJSAGBLÁRUSÍTÓ vidékre kedvező feltételek mellett azonnal felvétetik. Aki hirdapeladással már foglalkozott, előnyben részesül. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 400

LÁMPAERNYÓK készítését, valamint filé munkát vállalok. Cím Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1500

Lakás.

VASUT közelében kétszobás, fűdőszobás lakberendezés átadható lakással eladó. Cím: Wallinger hirdetőjében Arad. 14167

EGY szoba konyha berendezéssel együtt eladó. Cím Timisoara, Takács János Selyemgyár-utca 51. sz. 199

Vétel és eladás.

EBEDŐ berendezés, perzsa és szmirna szőnyegek, szőrmék, perzsa és silsikin kabátok, lényképező gép, színházi látesővek, aranyórák, briliáns gyűrű, vaddisznóbőr szőnyeg, asztal és ágynemű, fekete selyem ruha, kézimunkák, ezüst és egyéb dísz tárgyak, fehérneműek, stb. eladó. Arad, Str. Consistorului 12. (volt Baththyány-utca 23.) szám I. emelet, jobbra. 1000

NŐI ÉS FÉRFI fehérneműt, asztal és ágyneműt, antik butorokat, porcellánokat, szőnyeget, függönyöket, ezüst tárgyakat, stb. bizomáryba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (volt Baththyány-utca 23.) I. em. jobb. 1000

ÚJ BUTOR Garaf butorüzletben Arad, Calea Banatului 5-12. 6195

VILAGOS hálószobaberendezés, súlyesztő „Singer” varrógép, fekete, rövid, keresztírhurok zongora eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 14322

EGY erős stráfkocsi eladó. Cím Arad; Strada Grănicerilor 8. sz. (Török Ignác-utca 13. szám.) 6900

FORDSON TRACTOR ekéjével és máv. marokrakó aratógéppel, kifogástalan állapotban jutányosan eladó. Telbisz, Besenova-Vecse 337. Torontáim. 6899

ÜZLETI berendezés azonnal eladó Ioan Taran Arad, Strada Brațianu (Weitzer-utca 9.) 14166

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnaszőnyeget, ezüst gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Arad, Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Elz-palota.) 11895

ANTIK BUTOROK, modern és régi festmények, perzsa szőnyegek, műtárgyak, antik üveg és porcellán tárgyak állandó vétele és eladása. Vidéki meghívásra kintazunk. Ajánlatok a tárgyak árak megjelölésével Szépművészeti Szalon Arad Orntay-palota címre küldendők. 13573

BUTOR RAKTÁROMBAN ebédők, 4-16 szobák, valamint kárpitos árak olcsó áron kaphatók. Wiegenfeld Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 40a) 13585

VADÓDI Karlsbadl só üvegekben, ugyancsak mesterséges Karlsbadl só üvegekben és kimérve dr. Földes gyógy-szertár Arad. 14137

FÜRDŐSZOBA berendezés olcsón eladó Virág Arad, Bulev. Carol 7. 6871

HASZNALT OLJOM megvételre kerestek. Bővebbet a kiadóban.

Ingatlan.

SÉGA, Str. Aprodul Purice (Szilágyi Dezső-utca) 41. számú ház szabad kézből eladó. 14065

MODERN VIZIMALOM 2 járatu, 3 szobás lakással, nagy környékkel, visszavonulás miatt sürgősen eladó. — Hat járatu mimalom 50 lóerős Diesel-motorral szintén eladó. Bővebbet Argusnál Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 1. 13423

ELADÓ Temesmegyében egy 312, 288, 210, 150 és Arad határában egy 56 és 22 holdas földbirtok kastélyval, árakkal, tanyával és felszereléssel, valamint a város központjában több elfoglalható magánház, Bővebbet a Boross-ügynökségnél Arad, Str. Consistorului No. 9. (volt Baththyány-utca 31.) 6905

BELVÁROSI ház 4 szobás, fűdőszobás, elfoglalható lakással, sürgősen eladó. Háasz-iroda Arad, Strada Románului 5. (Zrinyi-utca.) 13547

BELVÁROSI emeletes bérház 4 üzlettel 640 ezer lejért sürgősen eladó. Háasz-iroda Arad, Strada Románului 5. (Zrinyi-utca.) 13547

Üzletek.

EGY jömeneteli fűszerüzlet forgalmas helyen eladó. Bővebbet Ecca Arad, Str. Eminescu. 13966

VIDÉKI piactér közepén egy jóforgalmu fűszerüzlet kiadó. Cím Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 6902

VASUTALLOMASHOZ közel jóforgalmu borbélyüzlet 30.000 lejért eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 14322

OLCSÓ házak, üzletek elfoglalható lakással állandóan előjegyzésben Wallinger-irodában. 14167

ELADÓ Aradváros egyik főterén egy jömeneteli borbély és fodrász üzlet igen szép berendezéssel és több cipész és más üzletihelyiségek. Bővebbet Boross-ügynökségnél Arad, Str. Consistorului No. 9. (volt Baththyány-utca 31.) 6906

Ellátás.

HÁROM fiatalember részére különbejáratu szoba teljes ellátással kiadó. Cím Wallinger hirdetőjében Arad. 14166

Uzinele Comunale Arad, Sectia: Tramvale

P. T.

Tendinta ridicatoare necontenit a preturilor materialelor brute, precum si sporirea salarelor intruna, influenteaza nefavorabil cheltuielile noastre de uzina. ca aceste nu se pot aduce in proportie cu venitele noastre, daca nu sporim si venitele. Cu onoare va facem cunoscut, ca in urma situatiei constranse amintita, cu ziua de 1. Decembrie a. c. ridicam taxele de pana acum cu 30 lei la vagon adeca per 10 tone la transporturile de povara, asa ca se va

plati pe I-a departare in loc de 200 lei 230 lei.

iar pe II-a departare in loc de 250 lei 280 lei.

Cu aceasta ocaziune nu putem erita a atrage din nou atentionea On. nostri clienti asupra avertizarii noastre facuta cunoscuta in mai multe randuri, conform carcia avand in vedere aglomerarile de transporturi si stricte conditii ale C. F. R., numai asa intreprindem transporturi daca clientii nostri ne restituie neconditionat toate taxele a socotite platite de noi direct Cailor Ferate Romane, fara considerarea la cauza sau cauzatorul intarzierii.

Arad, la 26. Noiembrie 1923.

Cu toata stima:

Uzinele Comunale Arad.

T. C.

A nyersanyagok arainak tartosan emelkedo iranyzata, valamint a munkaberek szinten folytonos emelkedese, uzenkoltsegiinket olyannyira kedvezotlenul befolyasoljak, hogy azok maskepen nem hozhatok aranyban beve teleinkkel, mintha csak beve teleinket is szaporitjuk. Tisztelettel eriesitjuk, hogy a jelzett keny szerhelyzet folytán folyo evi december hó 1-től kezdődőleg eddigi teljesítési fuvardijainkat vagononként, illetve 10 tonnánként 30 lejtel felemeljük és pedig úgy, hogy

az I-ső távolságra az eddigi 200 lej helyett 230 lej.

és a II-ik távolságra az eddigi 250 lej helyett 280 lej lesz fizetendő.

Ez alkalommal nem mulaszt-hatjuk el ismételtten felhívni t. üzletfeleink figyelmét a már több ízben ismertett figyelemzeteinkre, melyek szerint a túltömeges szállításokra és az államvasutak szigorú feltételekre való tekintettel fuvarozásokat csak úgy vállalunk, ha a fuvaroztató fél az összes, a vasutak által felszámított és általunk közvetlen a vasutnak beizetett díjakat, tekintet nélkül a késedelem okára, vagy okozójára, nekünk feltétlenül meg téríti. 6901

Arad, 1923. november 26.

Teljes tisztelettel:

Uzinele Comunale Arad.

Holland Királyi Lloyd

Főképviselet Románia részére: **CUNARD LINE S. A. R.**

Legkényelmesebb utazás és kintő élelmezés minden osztályon. Rend-szeres forgalom és összeköttetés Romániával.

Közvetlen forgalom: Amsterdamon át Braziliába, Argentiniába, Uruguay és az összes Dél-amerikai államokba.

Földművesek kik Braziliába kivándorolnak, pontos és díjmentes felvilágosítást kapnak, ugyanigy más utasok az összes délamerikai utazási ügyekben. — Díjmentes prospektust kívánatra készséggel küldünk. 6881

A Holland Királyi Lloyd fiókja:

CUNARD LINE S. A. R. Timisoara, III. Bulv. Carol (Hunyadi-u.) 40. Telef. 20-09

Tudja Ön már, hogy a legfinomabb háztartási csokoládé a „D'or csokoládé”? Ha finom és friss cukorkát és csokoládé bombonokát akar, vásároljon: Gábor-nál, ARAD, Strada Alexandri (Sze-laci-u.) t. Vizsonteladónak árkedvezmény!